

Η χρεοκοπία δεν είναι νομοτελειακή

Οι δύο τελευταίες εκδόσεις ομολόγων, κυρίως των 7ετών, αλλά και η μικρή επανέκδοση των παλαιών 20ετών με υπολειπόμενη διάρκεια 12 χρόνια, που λόγω των ατυχών χειρισμών δημιούργησε την εντύπωση ότι δεν καλύφθηκε, έδειξαν ότι η Ελλάδα δεν έχει -ακόμη τουλάχιστον και σε πείσμα των καλών λόγων των Ευρωπαίων, των μηχανισμών στήριξης κ.λπ.- τη δυνατότητα να διαμορφώσει έστω και κατ'ελάχιστον τους όρους δανεισμού της. Η έκδοση των 7ετών τίτλων, καλύφθηκε οριακά και όπως όπως, επειδή η Ελλάδα επιχείρησε να πιέσει ελάχιστα προς τα κάτω το επιτόκιο. Οι αγορές έχουν κατ' απόλυτο τρόπο το πάνω χέρι και το ερώτημα είναι εάν και πότε θα προσφέρουν μικρότερα επιτόκια και βεβαίως, εάν στο διάστημα αυτό η οικονομία μπορεί να αντέξει το υψηλό κόστος δανεισμού.

Οι αγορές τιμολογούν όχι μόνο με βάση την αντίληψη που έχουν για την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας, αλλά και με τις εκτιμήσεις για τις προοπτικές της. Το τρέχον υ-

Υπό την προϋπόθεση ότι θα αξιοποιηθούν τα αναπτυξιακά αποθέματα που έχουν παγιδευθεί κάτω από το παχύ στρώμα της γραφειοκρατίας και της κουλτούρας της αρπαχτής.

ψηλό κόστος δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου ενσωματώνει τα εκτιμώμενα επίπεδα του χρέους στο προσεχές μέλλον. Ακόμη και αν τα μέτρα που πήρε η κυβέρνηση υλοποιηθούν κατά γράμμα και ο δημοσιονομικός στόχος επιτευχθεί, το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ θα συνεχίσει να αυξάνεται, καθώς το ΑΕΠ (ο παρονομαστής του κλάσματος) θα συρρικνωθεί φέτος και τον επόμενο χρόνο και στην καλύτερη περίπτωση θα αυξάνεται με πολύ μι-

κρό ρυθμό στη συνέχεια. Η κρίση εκτός των άλλων «τσαλάκωσε» το παραγωγικό δυναμικό της Ευρώπης και πλήττει τώρα και το ελληνικό, λόγω και των μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής. Ο δυνητικός ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ της Ε.Ε. υποχώρησε από 2,5% στο 1,5% και της Ελλάδας από 3,5% σε 1,5%, ίσως και χαμηλότερα. Συνεπώς, το μέσο επιτόκιο δανεισμού του Δημοσίου είναι και θα είναι υψηλότερο του ονομαστικού ΑΕΠ με αποτέλεσμα το δημόσιο χρέος να μην τροφοδοτείται απλώς από τα ελλείμματα, αλλά και να αυτοτροφοδοτείται. Το φαινόμενο θα επιταχθεί το επόμενο διάστημα, ακόμη κι αν δεν συμβεί κάτι δραματικό, όπως μια παγκόσμια ή ευρωπαϊκή κρίση χρέους, επειδή τα μακροχρόνια επιτόκια θα αυξηθούν. Η Γερμανία δανείζεται σήμερα με 3,25% ενώ το μέσο κόστος δανεισμού της είναι 4,5%.

Με άλλα λόγια, εκτός από την αναστάτωση που προκαλούν οι κακοί χειρισμοί και οι άστοχες δηλώσεις, αυτό που βλέπουν και τι-

μολογούν οι αγορές είναι η δυναμική του χρέους, και το ενδεχόμενο να οδηγήσει την ελληνική οικονομία σε μια δημοσιονομική παγίδα από την οποία θα βγει δύσκολα. Με βάση την ίδια ανάλυση κάποιοι άλλοι άσπονδοι φίλοι στον ευρωπαϊκό Βορρά υποστηρίζουν ότι μια παγιδευμένη στο χρέος Ελλάδα απειλεί να παρασύρει και άλλους εταίρους, φτάνοντας μέχρι του σημείου να εισηγούνται την έξωσή της από την Ευρωζώνη. Είναι όλα αυτά νομοτελειακά; Όχι, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναζητηθούν και θα αξιοποιηθούν τα αναπτυξιακά αποθέματα που έχουν παγιδευθεί κάτω από το παχύ στρώμα της γραφειοκρατίας, των διαρθρωτικών αδυναμιών, της επιδοτούμενης επιχειρηματικότητας, της κουλτούρας της αρπαχτής. Έχει συμβεί στο παρελθόν, το 1994, όταν η Ελλάδα ξεκίνησε με συστηματικό τρόπο την προσπάθεια για την ένταξη στην ΟΝΕ. Μπορεί να επαναληφθεί. Η εναλλακτική είναι η χρεοκοπία και η προσφυγή στο ΑΝΤ.